Region Hovedstaden

Center for Økonomi

Enhed for Økonomi i Det Nære Sundhedsvæsen

Regionsgården
Kongens Vænge 2
3400 Hillerød

Opgang Blok C, 1. sal
Mail pernille.moeller.pedersen@regionh.dk
Web www.regionh.dk

NOTAT

Til:

Dato: 10. juli 2026

Beskrivelse af fordelingsnøglen ”Sygdomstyngde”

Resume
Nøglen ”sygdomstyngde” er udviklet af Sundhedsdatastyrelsen, og er et mål for helbredstilstanden.

Her indgår faktorer som fx kroniske sygdomme, socioøkonomiske karakteristika. Målet er korrigeret for middellevetid.

Staten har besluttet, at flere af de midler, som indgår i reformøkonomien fordeles efter denne nøgle. Det gælder fx både for den kommunale investeringsmotor og for fordelingen af midler til anlæg.

Uddybende beskrivelse
Med Forårsaftalen 2025 fremgår udmøntningen og fordelingen af midler i sundhedsreformens investeringsmotor, som fordeler midler til regionale og kommunale indsatser.

Midlerne til de regionale indsatser fordeles med bloktilskudsnøglen, mens fordelingen af ramme til kommunale indsatser mellem sundhedsråd er fastsat nationalt mhp. at tage højde for patienttyngde og demografi.

De konkrete midler til sundhedsrådene er fordelt med **udgangspunkt i den nationale fordelingsmodel til læger i det almenmedicinske tilbud**, som er udarbejdet af Sundhedsdatastyrelsen.

National fordelingsmodel til læger i det almenmedicinske tilbud

Kernen i modellen er en statistisk vægtning af hver enkelt patients behandlingsbehov. Behovet estimeres ud fra alder, køn, antal kroniske sygdomme,

psykiske diagnoser, uddannelse, arbejdsmarkedstilknytning og etnicitet. Hver patient tildeles en vægt: En gennemsnitspatient har vægten 1, mens for eksempel en 90-årig kvinde med fire kroniske sygdomme kan få en vægt på 3,37.

Modellen tager ikke udgangspunkt i den enkelte patients forbrug, men i gennemsnitligt historisk forbrug for grupper med samme karakteristika. Det samlede antal sygdomsvægtede patienter per klinik beregnes som summen af patienternes individuelle vægte.

Derefter justeres tallene yderligere med en korrektion baseret på middellevetid i kommunen. Patienter fra kommuner med lav middellevetid – for eksempel Lolland – tillægges ekstra vægt, mens patienter fra kommuner med høj middellevetid – for eksempel Gentofte – får nedjusteret deres vægt. Korrektionen er på 7,5 procentpoint og fordeles forholdsmæssigt efter antal tabte leveår.

Fordelingsmodel for den kommunale investeringsmotor

Fordelingen af midlerne i den kommunale investeringsmotor tager udgangspunkt i samme beregninger af sygdomstyngde, som den nationale fordelingsmodel til læger i almenmedicinske tilbud.

Forskellen er, at mens fordelingsmodellen til læger i det almenmedicinske tilbud vægter middellevetiden med 7,5 pct., vægtes den i fordelingen af den kommunale investeringsmotor med 22,5 pct.

Det vil sige, at sundhedsråd med kommuner med lav middellevetid får tildelt endnu flere midler, end modellen til fordeling af læger vil tilskrive dem.

Sundhedsråd	Sygdomstynge (læger)	Sygdomstyngde (kom. Inv. motor)
Midt- og Vestsjælland	17,1%	18,6%
Østsjælland og Øerne	17,9%	19,9%
Nordsjælland	12,3%	11,6%
Københavns Omegn Nord	15,3%	12,6%
Amager og Vestegnen	11,0%	11,0%
Hovedstaden	26,3%	26,3%

Nedenfor præsenteres de enkelte elementer i fordelingsnøglen.

Borgernes karakteristika
Fordelingsnøglen er beregnet ved indledningsvist at foretage en afgrænsning af borgernes karakteristika i fht.

- indvandrere og efterkommere fra MENAPT-landene[1]
- midlertidig eller varigt uden for arbejdsmarkedet
- udvalgte somatiske sygdomme
- udvalgte psykiatriske sygdomme

Dernæst er der estimeret en sygdomsvægt for hver karakteristika. Populationen for estimationen er alle gruppe 1-sikrede borgere, som var i live og havde dansk bopælsadresse.

Beregning af middellevetid
Korrektionen for middellevetiden beregnes ud fra den forventede gennemsnitlige levetid for en 0-årig i sundhedsrådet og kommunen og de aldersbetingede dødshyppigheder. Middellevetiden opgøres som et gennemsnit over årlige beregninger over en tiårig periode.

Opgørelse over sygdomsvægtede borgere
Grundlaget for opgørelsen over antallet af sygdomsvægtede borgere er en population bestående af alle gruppe-1 sikrede borgere, som var i live og havde dansk bopælsadresse pr. 1. januar i året på baggrund af CPR-registeret.

Hvert borgers karakteristikum opgøres på baggrund af det seneste år, hvor de relevante datakilder er tilgængelige og kvalitetssikrede.

Hver gruppe-1 sikret borger i populationen tilknyttes et sundhedsråd og en kommune på baggrund af deres bopæl pr. 1. januar i året på baggrund af CPR-registeret.

Hver gruppe-1 sikret borger i populationen tilknyttes det ydernummer, hvor de er tilknyttet pr. 1. januar i året, på baggrund af Sygesikringsregisteret

[1] MENAPT-lande omfatter følgende lande: Syrien, Kuwait, Libyen, Saudi-Arabien, Libanon, Somalia, Irak, Qatar, Sudan, Bahrain, Djibouti, Jordan, Algeriet, Forende Arabiske Emirater, Tunesien, Egypten, Marokko, Iran, Yemen, Mauretanien, Oman, Afghanistan, Palæstina, Gaza, Vestbredden, Østjerusalem, Pakistan og Tyrkiet.

Bilag 1 – VEJ nr 9609 af 10/07/2025
Vejledning om beregningerne bag den nationale fordelingsmodel for læger i det almenmedicinske tilbud

Udvalgte somatiske sygdomme

Udvalgte somatiske sygdomme opgøres som udgangspunkt på baggrund af Dansk Multi Morbiditets Indeks (DMMI), som er et multisygdomsindeks, og sygdomme i Registeret for Udvalgte Kroniske Sygdomme og Svære Psykiske Lidelser (RUKS). Enkelte sygdomme fra det oprindelige DMMI er ekskluderet. Det gælder osteoporose samt grupper, der alene defineres ved receptindløsning på lægemidler mod smertetilstande og allergi. Definitionen og opgørelsesmetoden fra RUKS benyttes, hvis der er overlap mellem sygdomme i RUKS og DMMI.

Antallet af udvalgte somatiske sygdomme opgøres på baggrund af antallet af sygdomsgrupper, som en borger registreres med, jf. tabel 1. Registreringen foretages ud fra opgørelsesmetoden, som ligeledes fremgår af tabellen.

Udvalgte psykiske sygdomme

Udvalgte psykiske sygdomme opgøres som udgangspunkt på baggrund af DMMI, som er et multisyg-domsindeks, jf. Prior et al. (2016), og sygdomme i Registeret for Udvalgte Kroniske Sygdomme og Svære Psykiske Lidelser (RUKS). Enkelte sygdomme fra det oprindelige DMMI er ekskluderet. Det gælder grupper, der alene defineres ved receptindløsning på antidepressive lægemidler. Definitionen og opgørelsesmetoden fra RUKS benyttes, hvis der er overlap mellem sygdomme i RUKS og DMMI.

Antallet af udvalgte psykiske sygdomme opgøres på baggrund af antallet af sygdomsgrupper, som en borger registreres med, jf. tabel 2. Registreringen foretages ud fra opgørelsesmetoden, som ligeledes fremgår af tabellen.

Tabel 1

Kategori	Sygdomsgruppe	Definition	Diagnosekode (ICD-10)	Periode (diagnose)	Lægemiddel kode (ATC)	Periode (Lægemiddel)
Kredsløbssystemet	Forhøjet blodtryk	Diagnose og/eller indløsning af recept på antihypertensiva, hvis ikke iskæmisk hjertesygdom eller hjertesvigt (eller nyresygdom: kun diuretika)	DI10-13, DI15	Inden for de seneste 15 år	C02, C03, C04, C07, C08, C09 eksklusiv DC02CA	To gange inden for det seneste år
	Dyslipidæmi	Diagnose og/eller indløsning af recept på lipidsænkende lægemidler hvis ikke iskæmisk hjertesygdom	DE78	Inden for de seneste 2 år	C10	To gange inden for det seneste år
	Iskæmisk hjertesygdom	Diagnose og/eller indløsning af recept på antianginalt lægemiddel	DI20-DI25	Inden for de seneste 15 år	C01DA	To gange inden for det seneste år
	Atrieflimren	Diagnose	DI48	Inden for de seneste 15 år		
	Hjertesvigt	RUKS				
	Perifer arteriel okklusiv sygdom	Diagnose	DI70-74	Inden for de seneste 15 år		
	Slagtilfælde	Diagnose	DI60-64, DI69	Inden for de seneste 15 år		
Endokrine system	Type 1-diabetes	RUKS				
	Type 2-diabetes	RUKS				
	Lidelse i skjoldbruskkirtlen	Diagnose og/eller indløsning af recept på lægemidler til behandling af skjoldbruskkirtlen	DE00-05, DE061-069, DE07	Inden for de seneste 2 år	H03	To gange inden for det seneste år
	Gigt	Diagnose	DE79, DM10	Inden for de seneste 15 år		To gange inden for det seneste år
Lungesystemet	KOL	RUKS				
Gastrointestinalt system	Mavesår/kronisk gastritis	Diagnose	DK221, DK25-28, DK293-295	Inden for de seneste 15 år		
	Kronisk leversygdom	Diagnose	DB16-19, DK70-74, DK766, DI85	Inden for de seneste 15 år		
	Inflammatorisk tarmsygdom	Diagnose	DK50-51	Inden for de seneste 15 år		
	Divertikelsygdom i tarmene	Diagnose	DK57	Inden for de seneste 15 år		
Urogenitalsystemet	Kronisk nyresygdom	Diagnose	DN03, DN11, DN18-19	Inden for de seneste 15 år		
	Prostatlidelse	Diagnose og/eller indløsning af recept på lægemidler til behandling af prostatahyperplasi	DN40	Inden for de seneste 15 år	DC02CA	To gange inden for det seneste år
Muskuloskeletale system	Leddegigt	RUKS				
Hematologisk system	HIV/AIDS	Diagnose	DB20-24	Inden for de seneste 15 år		
	Anemier	Diagnose	D50-53, D55-59, D60-61, D63-64	Inden for de seneste 2 år		
Kræftsygdomme	Kræft	Diagnose	C00-43, C45-97	Inden for de seneste 5 år		
Neurologisk system	Synsproblemer	Diagnose	DH40, DH25, DH54	Inden for de seneste 15 år		
	Høreproblemer	Diagnose	DH90-91, DH931	Inden for de seneste 15 år		
	Migræne	Diagnose og/eller indløsning af recept på et specifikt lægemiddel for migræne	DG43	Inden for de seneste 2 år	N02C	To gange inden for det seneste år
	Epilepsi	Diagnose og indløsning af recept på et lægemiddel specifikt for epilepsi	DG40-42, DG44-47	Inden for de seneste 15 år	N03	To gange inden for det seneste år
	Parkinsons	Diagnose	DG20-22	Inden for de seneste 15 år		
	Multipel sklerose	Diagnose	DG35	Inden for de seneste 15 år		
	Neuropatier	Diagnose	DG50-64	Inden for de seneste 15 år		

Tabel 2

Kategori	Sygdomsgruppe	Definition	Diagnosekode (ICD-10)	Periode (diagnose)	Lægemiddel kode (ATC)	Periode (Lægemiddel)
Psykisk sygdom	Humør-, stressrelaterede eller angstlidelser	Diagnose	DF32-34, DF40-48	Inden for de seneste 2 år		
	Alkoholproblemer	Diagnose	DF101-109	Inden for de seneste 2 år		
	Stofmisbrug	Diagnose	DF11-16, DF18-19	Inden for de seneste 2 år		
	Anoreksi eller Bulimi	Diagnose	DF50	Inden for de seneste 2 år		
	Bipolær affektiv lidelse	Diagnose og/eller indløsning af recept på Lithiumsalte	DF30-31	Inden for de seneste 15 år	N05AN	To gange inden for det seneste år
	Skizofreni	RUKS				
	Demens	RUKS				